

UN DIÀLEG POLÍTIC ¹

Lev Trotski

20 de desembre de 1938

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “Un diálogo político.”, en, *Escritos*, Tom X, Volum 1, Editorial Pluma, Bogotà, 1976, pp. 222-228.

(Aquesta conversa es produeix a París. Per això, també podria haver-se donat a Brussel·les. A és un d'aqueixos “socialistes” que només estan tranquils quan tenen algun poder davant del qual inclinar-se. És un “amic de la Unió Soviètica” i, naturalment, partidari del Front Popular. A l'autor li resulta molt difícil caracteritzar B, ja que és el seu amic i correligionari.)

A: Però vostè no pot negar que els feixistes utilitzen les seues crítiques. Tots els reaccionaris ballen d'alegria quan vostè desemmascara l'URSS. Òbviament, jo no crec totes aqueixes calúmnies sobre la seua amistat amb els feixistes, la seua col·laboració amb els nazis, etcètera. Això és només per als ximples. Subjectivament no tinc cap dubte que vostè manté una posició revolucionària. No obstant, en política no importen les intencions subjectives sinó les conseqüències objectives. La dreta utilitza les seues crítiques contra la seua voluntat. En aqueix sentit, doncs, es pot dir que vostè està en un bloc objectiu amb els reaccionaris.

B. Moltes gràcies per la seua brillant objectivitat. Però vostè, el meu amic, ha descobert una Amèrica descoberta fa ja molt de temps. Ja el *Manifest Comunista* ens diu que la reacció feudal tractà d'explotar en benefici propi les crítiques socialistes a la burgesia liberal. Per això, sempre, invariablement, els liberals i els “demòcrates” acusaren els socialistes d'estar aliats amb la reacció. Alguns senyors honestos però... (com dir-ho?) quelcom limitats parlaven d'una aliança “objectiva”, de col·laboració “de fet”. D'altra banda, veritables oques acusaren els revolucionaris d'haver arribat a un acord directe amb els reaccionaris difonent rumors que els socialistes operen amb moneda estrangera, etcètera. Realment, amic meu, vostè no ha inventat la pólvora.

A: Pot respondre hom a la seua analogia amb dues objeccions decisives. En primer lloc, en allò tocant la democràcia burgesa...

B: Vostè es refereix a la democràcia burgesa imperialista?

A: Sí, parle de la democràcia burgesa, que en aquest moment (és impossible negar-ho) està en perill mortal. Una cosa és denunciar les imperfeccions de la democràcia burgesa quan està forta i saludable, però soscavar-la des de

l'esquerra en el mateix moment en què per la dreta els feixistes volen derrocar-la significa...

B: No cal que seguisca; conec massa aqueixa cantilena.

A: Disculpe, encara no he acabat. La meua segona objecció apunta al següent: aquesta vegada no està en qüestió només la democràcia burgesa. Després de tot, està l'URSS, a la que vostè reconeixia com un estat obrer i a la que aparentment continua reconeixent com a tal. Aquest estat està amenaçat per l'aïllament total. Vostè revela només els defectes de l'URSS, rebaixant davant dels treballadors de tot el món el prestigi del primer estat obrer; per tant, objectivament ajuda el feixisme.

B: Gràcies una altra vegada per la seua objectivitat. Amb d'altres paraules, vol dir que només s'ha de criticar la "democràcia" quan la crítica no constitueix cap perill per a ella. Segons vostè, els socialistes han de callar precisament quan la decadent democràcia burgesa *imperialista* (no precisament la "democràcia burgesa" en general!) ha demostrat en la pràctica la seua total incapacitat per a enfrontar les tasques plantejades per la història (i aquesta incapacitat constitueix la raó per la qual la democràcia s'enfonsa tan fàcilment sota els cops de la reacció). Vostè redueix el socialisme al rol d'un ornament "crític" en l'edifici de la democràcia burgesa. No li reconixerà el rol d'*hereu* de la democràcia, de què en resulta que no és més que un demòcrata conservador molt espantat. I la seua fraseologia "socialista" no és més que un adorn barat del seu conservadorisme.

A: Bé; ¿i què em diu de l'URSS, que indubtablement *és* l'hereva de la democràcia burgesa i constitueix l'embrió de la nova societat? Comprenja, jo no negue que hi haja errors i deficiències a l'URSS. Errar és humà. Les imperfeccions són inevitables. Però no és casual que tota la reacció mundial ataque l'URSS.

B: No se sent incòmode repetint tantes banalitats? Sí, tanmateix que el Kremlin, voluntàriament però inútilment, es rebaixa, la reacció mundial continua la seua lluita contra l'URSS. Per què? Perquè, almenys fins avui, l'URSS ha mantingut la nacionalització dels mitjans de producció i el monopoli del comerç exterior. Els revolucionaris ataquem la *burocràcia* de l'URSS precisament perquè la seua política parasitària i la repressió contra els treballadors van en contra de la nacionalització dels mitjans de producció i el monopoli del comerç exterior, que són els factors bàsics de la construcció socialista. Heus aquí la molt petita diferència entre nosaltres i la reacció. L'imperialisme mundial insta l'oligarquia del Kremlin a arribar fins a les últimes conseqüències i, ja que ha introduït la jerarquia militar (les distincions i condecoracions), els privilegis, el servei domèstic, la prostitució, la sanció de l'avortament, etcètera, que introduísca també la propietat privada dels mitjans de producció. Nosaltres, per la nostra part, instem els obrers de l'URSS a derrocar l'oligarquia del Kremlin i instaurar

una vertadera democràcia soviètica, requisit necessari per a la construcció del socialisme.

A: Però vostè no pot negar que l'URSS és progressiva malgrat totes les seues imperfeccions.

B: Només els turistes superficials afavorits per l'hospitalitat dels amfitrions de Moscou poden considerar l'URSS com un tot homogeni. Hi ha, junt amb tendències extremadament progressives, altres malignes i reaccionàries. Cal saber diferenciar entre ambdues i defensar les positives contra les negatives. Àdhuc un cec pot distingir en les interminables porgues la força i la tensió dels nous antagonismes. La fonamental d'aquestes contradiccions socials és la que es dona entre les masses traïdes i la nova casta aristocràtica que prepara la restauració de la societat de classes. Per això no puc estar "a favor de l'URSS" en general. Estic a favor de les masses treballadores que crearen l'URSS i contra la burocràcia que ha usurpat les conquestes de la revolució.

A: Però, així, ¿vostè exigeix que en l'URSS s'impose immediatament una completa igualtat? Ni tan sols Marx...

B: Per favor, no use aqueixes frases gastades del repertori de Stalin. Li assegure que jo també he llegit que en la primera etapa del socialisme no pot haver-hi una igualtat completa i que aqueix és l'objectiu del comunisme. Però aqueix no és el problema. Succeeix que durant els darrers anys, a mesura que la burocràcia es feia cada vegada més omnipotent, la desigualtat *ha augmentat* en enormes proporcions. Allò important no és la situació estàtica sinó la dinàmica, l'orientació general del procés. En l'URSS, la desigualtat no disminueix, augmenta dia rere dia. Només es pot detenir aquest avanç de la desigualtat social amb mesures revolucionàries contra la nova aristocràcia. Açò és el que determina la nostra posició.

A: Si, però els reaccionaris imperialistes utilitzen totes les seues crítiques. Potser no és cert que també les utilitzen contra les conquestes de la revolució?

B: Per descomptat, *tracten* d'utilitzar-les. En la lluita política totes les classes tracten d'utilitzar les contradiccions que es donen entre els seus adversaris. Dos exemples: tal vegada vostè sàpia que Lenin, que mai estigué a favor de la unitat per la unitat mateixa, tractà de separar els bolxevics dels menxevics. Després ens assabentem pels arxius tsaristes de què el Departament de Policia, amb ajuda dels seus provocadors, aprofundí la ruptura. Després de la Revolució de febrer els menxevics insistien constantment que els objectius i mètodes de Lenin coincidien amb els de la policia tsarista. Quin argument barat! La policia esperava que la ruptura dels socialdemòcrates els debilités. Lenin, per la seua banda, estava convençut que la ruptura amb els menxevics els permetria als

bolxevics aplicar una política vertaderament revolucionària i guanyar-se les masses. Qui tenia raó?

Segon exemple: durant la guerra Guillem II i el general Ludendorff tractaren d'utilitzar Lenin en benefici propi i posaren a la seua disposició un tren perquè tornés a Rússia. Els cadets russos i Kerenski acusaren Lenin, ni més ni menys, que d'agent de l'imperialisme alemany. I cal dir a favor d'ells que utilitzaven arguments més convincents (o almenys no tan estúpids) que els que empren els seus imitadors actuals. I quin en fou el resultat? Després de la derrota d'Alemanya Ludendorff admeté que el major error de la seua vida fou la seua caracterització de Lenin. (Li recomane que llegisca les seues memòries.) Ludendorff admeté que a l'exèrcit alemany no el destruïren els exèrcits de l'Entente sinó els bolxevics amb la Revolució d'Octubre.

A: I què succeeix amb la seguretat militar de l'URSS? I amb el perill d'afeblir les seues defenses?

B: Li convé no tocar aqueix tema! Stalin, trencant amb la simplicitat espartana de l'Exèrcit Roig, ha coronat al cos d'oficials amb cinc mariscals. Però amb això no ha pogut sotmetre el comandament general, així que ha decidit destruir-lo. Ha afusellat quatre dels cinc mariscals, precisament els més capaços, i amb ells la flor i nata del comandament militar. En l'exèrcit s'ha creat una jerarquia d'espies personals de Stalin. Hom l'ha sagsat fins als seus fonaments. Hom ha afeblit l'URSS i la continua debilitant. Els turistes paràsits poden seure en la Plaça Roja a fruit de les desfilades militars, però el deure d'un revolucionari seriós és plantejar sincerament i oberta que Stalin està preparant la derrota de l'URSS.

A: Llavors, quines són les seues conclusions?

B: És força simple. Els petits lladregots de la política creuen que un gran problema històric es pot resoldre amb xarlatanisme barat, amb astúcia, intrigues ocultes o enganyant les masses. Aqueixos lladregots pul·lulen en les files de la burocràcia obrera internacional. No obstant, jo crec que només una classe obrera que conega la veritat podrà resoldre els problemes socials. Educació socialista significa *dir la veritat a les masses*. La veritat sovint té sabor amarg, i als "amics de la Unió Soviètica" els agraden els dolços. Però representen la reacció, no el progrés. Continuarem dient la veritat a les masses. Hem de preparar-nos per al futur, i la política revolucionària és una política a llarg termini.

¹ "Un diàleg polític.", *Workers Fight*, setembre de 1939.